

FAQ KB EPD

Scope van het KB?

De wetgeving geldt voor alle milieuboodschappen die op het bouwproduct worden aangebracht, maar niet voor reclamefolders en -panelen.

Zijn er overgangsmaatregelen voorzien?

De wetgeving geldt vanaf 1 januari 2015, met een overgangperiode tot 1 januari 2016 voor bouwproducten die reeds op de markt zijn.

Hoe moet een fabrikant een LCA of levenscyclusanalyse uitvoeren?

De fabrikant bekijkt de globale milieu-impact over de volledige levensduur van zijn product. Met andere woorden: van het ontginnen van de grondstoffen, over het transport van de grondstoffen, het productieproces, het transport naar de Belgische markt, het gebruik en onderhoud tot de uiteindelijke afvalverwerking van het product.

Mogelijke impactcategorieën zijn klimaatwijziging, ozonvorming en verzuring. Voor het uitvoeren van een LCA moet de fabrikant voor elk proces zowel de ingaande als uitgaande grondstoffen kennen. Een LCA kan uitgevoerd worden door om het even wie met LCA-expertise.

Hoe moet de verwijzing naar de databank op het bouwproduct staan?

Op elk bouwproduct met een milieuboodschap moet een verwijzing naar www.environmentalproductdeclarations.eu staan. De verwijzing komt vlak onder de milieuboodschap en moet zichtbaar, leesbaar en onuitwisbaar onuitwisbaar zijn.

Databank met milieu-informatie is publiek toegankelijk. Wat met vertrouwelijke bedrijfsgegevens?

a) milieuboodschappen

De milieu-informatie die wordt ter beschikking gesteld bevat geen vertrouwelijke bedrijfsgegevens. Zo vragen we geen gedetailleerde recepten. Sommige mogelijk gevoelige gegevens zoals productieplaatsen zijn standaard niet zichtbaar voor het publiek. Bij geval van twijfel kan contact genomen worden met de FOD. Er volgt nog een testperiode met fabrikanten om dit te verifiëren.

Aangezien de milieuboodschap ook zichtbaar is voor iedereen, zijn wij van oordeel dat het volledige beeld van de milieu impact ook zichtbaar dient te zijn voor iedereen.

b) Berekening op gebouwniveau / vrijwillige declaratie

Hier heeft de fabrikant de keuze of hij de milieu-informatie al dan niet ter beschikking stelt voor het publiek, of enkel voor gebruik van de gewesten in het kader van milieu-evaluatie op gebouwniveau.

Waarom worden er juist regels opgesteld voor bouwproducten? Je vindt toch ook veel groene labels of claims op andere producten.

Het is de bedoeling dat de FOD op basis van onze ervaring met bouwproducten zal evalueren of een uitbreiding naar andere productgroepen mogelijk is.

Waarom beginnen met bouwproducten?

1. Er is een kader van Europese normen ontwikkeld voor bouwproducten: CEN TC 350. De FOD wil deze dynamiek ondersteunen.
2. Woning en bouwproducten hebben naast hun vele voordelen toch een hoge milieu-impact.
3. De prioritaire doelstelling is de milieu-impact van bouwproducten verminderen. Bouwproducten zijn complexe producten. Ze krijgen meestal pas hun functie in het gebouw. Zo kan het gebruik van een product met een hoge milieubelasting leiden tot een lichtere constructie waardoor er sterk kan bespaard worden op andere milieubelastende materialen. Daarom is er nood aan specifieke LCA informatie van bouwproducten.

Zal de federale databank ook gebruikt worden door de gewesten?

De evaluatie van de milieu-impact van bouwproducten gebeurt het best op niveau van het gebouw of gebouwelement. Een materiaal met een lagere milieu-impact kan bijvoorbeeld een dikkere muur noodzaken. Dat bleek o.a. duidelijk uit de federale LCA:tim studie, waarin de milieu-impact van verschillende isolatiematerialen met elkaar vergeleken werd. Daar stelden we niet alleen vast dat er grote verschillen zijn inzake milieuprofielen tussen producenten van eenzelfde type materiaal (noodzaak voor specifieke data), maar ook dat een product met een hoge milieu-impact kan toegepast worden in wand waardoor het geheel een veel lagere milieu impact heeft, en omgekeerd. Dit heeft te maken met de gebruikte materialen in de wand (baksteen, hout, ...) die elk een milieu impact hebben, maar die ook een invloed hebben op de hoeveelheid isolatie.

Vandaar dat de federale overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu samenwerkt met de gewesten. Zij ontwikkelen een rekenmodule om de milieu impact van bouwproducten op gebouwniveau te berekenen voor (bv) architecten en overheden.

Hiervoor zullen de gewesten op termijn de federale databank gebruiken met de specifieke milieudata gebaseerd op LCA. Er is dan ook regelmatig overleg tussen de verschillende overheden, maar ook met de fabrikanten en andere belanghebbenden zoals architecten.

Meer informatie over de milieu-impact van gebouwen vindt u

- voor Vlaanderen bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM);
- voor Brussel bij het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)
- voor Wallonië bij de "Portail de l'énergie en Wallonie" (bestaat in het Frans en het Duits).

Is er een plan om de registratie in de databank te verplichten voor alle bouwproducten (dus ook voor die zonder milieuboedschap)?

Het verplichten van een registratie voor alle bouwproducten is niet voorzien.

De FOD is wel van oordeel dat op lange termijn elke producent de globale milieu-impact over de verschillende milieueffecten moet kennen, net zoals het weet wat de

kenmerken zoals thermische weerstand, druksterkte, brandreactie... kent. Maar dit houdt geen verplichte registratie in een centrale databank in.

Wat betreft het gebruik van productdata voor de berekening op gebouwniveau (gewesten) is het zo dat er ook steeds gemiddeldes zullen beschikbaar zijn. Deze zullen waarschijnlijk wel niet voor elke producent even voordelig zijn.

Is het KB gebaseerd op Europese normen?

Het KB heeft als doel de Europese normen voorop te stellen en verwijst naar CEN TC 350. In het KB is ook een verwijzing naar het andere Europese initiatief, de Product Environmental Footprint (PEF), opgenomen.

Voorlopig is er wel een Belgische databank. Op termijn willen we van deze federale databank een Europese databank maken om de efficiëntie voor de bedrijven die internationaal actief zijn nog te verhogen.

Is het KB gebaseerd op de wetgeving in andere landen?

Deze wetgeving is bijna identiek aan nieuwe wetgeving in Frankrijk. In Frankrijk moet elke milieuboodschap op een bouwproduct sinds januari 2014 voorzien zijn van een milieuproductverklaring op basis van een LCA. Deze milieuproductverklaring moet publiek beschikbaar zijn.

Een tweede luik in de nieuwe wetgeving is meer gericht op de fabrikanten en sluit aan bij de Nederlandse en Duitse principes waarbij de evaluatie van de duurzaamheid van bouwproducten gebeurt via een calculatie op gebouwniveau door middel van milieuproductverklaringen in een databank. Dit principe is in overeenstemming met de in 2013 gepubliceerde Europese normen (CEN TC 350).

Wat met de fabrikanten die hun product al geregistreerd hebben in de Franse databank?

De milieuproductverklaringen in de federale databank moeten conform zijn met de EN 15804 en moeten representatief zijn voor de Belgische markt. Dit laatste vooral in het geval van het gedeelte gate-to-grave (scenario's voor recyclage kunnen volledig verschillen van Nederland en België).

Als dat het geval is, dan kunnen de milieuproductverklaringen ook in de Belgische databank gebruikt worden. Dit kan aangetoond worden door een onafhankelijke en aangemelde verifiërende persoon.

We ontwikkelen ook nog een digitaal uitwisselingsformaat om dit te vergemakkelijken.

Waarom hebben Nederland, Frankrijk en België elk hun eigen databank?

In Nederland bestonden er al een tijdje verschillende kleine databanken die vorige jaren werden samengebracht tot één databank. Deze databank is net omwille van deze historische redenen echter nog niet in overeenstemming met de Europese normen.

Ook de Franse databank was op het moment van de start van de wetgevende ontwikkelingen, niet in overeenstemming met de Europese normen en verwees naar een Franse norm.

De Belgische databank verwijst wel expliciet naar de Europese norm.

In Nederland, Frankrijk en Duitsland is er al een aardige markt ontwikkeld rond LCA-dienstverlening en instellingen voor het afleveren van commerciële EPD's (zogenoemde programmaoperatoren). Dit ontbreekt in België.

Wij zien de ontwikkeling van deze databank ook als een dienstverlening naar de Belgische industrie. De Belgische federaties (BMP-PMC, Fedustria, Agoria, Federplast, ...) steunen deze Belgische databank.

Voor België was het daarenboven belangrijk om de bijkomende indicatoren (zoals ecotoxiciteit en landgebruik) mee te nemen.

Wij hebben wel de ambitie om op termijn tot een ééngemaakte Europese databank te komen met verschillende nationale scenario's. Als tussenstap zal een Europees digitaal uitwisselingsformaat nodig zijn. Net doordat we over een eigen databank beschikken, hebben we een sterkere stem in Europa.

Hoe zal de FOD controleren of de fabrikanten de nieuwe regels toepassen?

Met het registreren van de milieuproductverklaring garandeert de fabrikant dat het bouwproduct en de milieuboodschap overeenkomen met de daarin opgegeven informatie en dat de milieuproductverklaring representatief is voor het op de markt aangeboden product. Inspecteurs van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu zijn bevoegd voor de controle.

Wat zijn de sancties als de fabrikanten de nieuwe wet niet toepassen?

Indien het bouwproduct of de milieuboodschap niet in overeenstemming is met de milieuproductverklaring moet de fabrikant de nodige corrigerende maatregelen nemen om de milieuproductverklaring conform te maken en de milieuboodschap aan te passen of te verwijderen.

Boetes ook mogelijk: zie Wet Productnormen en toepassingsbesluit.

Zijn er uitzonderingen voorzien in het KB?

1. Volgende milieuboodschappen met inbegrip van synoniemen of vertalingen ervan moeten in overeenstemming zijn met de norm NBN EN ISO 14021 en met de geldende wetgevingen, maar zijn vrijgesteld van het opstellen en declareren van een milieuproductverklaring:

Compostable, degradable, designed for disassembly, extended life product, recovered energy, recyclable

recycled content, pre-consumer material, recycled material, recovered material, reduced energy consumption, reduced resource use, reduced water consumption, reusable, refillable, waste reduction.

2. Milieuboodschappen van het type I zoals gedefinieerd in de norm NBN EN ISO 14024 "Environmental labels and declarations -- Type I environmental labelling -- Principles and procedures" die geen van volgende gekwantificeerde milieu indicatoren (of

gelijkaardig) bevatten zijn vrijgesteld van het opstellen en declareren van een milieuproductverklaring.

Klimaatwijziging	menselijke toxiciteit
Ozonlaag uitputting	Fijnstofvorming
Verzuring van grond en water	ioniserende straling (impact op de mens)
Vermesting	uitputting grondstoffen (water)
Smogvorming	ecotoxiciteit
Uitputting van grondstoffen	Landgebruik (bodemkwaliteit en/of biodiversiteit)

3. Milieuboodschappen op elektrische en elektronische uitrustingen alsook de uitrustingen van luchtbehandeling.

Hoe lang is de registratie geldig?

Maximaal vijf jaar vanaf de datum waarop de milieuproductverklaring werd opgesteld.

Voorbeelden van milieuboodschappen

	Mag dit?	Is een registratie van een LCA/EPD verplicht?	Toelichting
1 Termen als recycled content, reduced energy consumption, reduced resource use, reduced water consumption op het product (of de verpakking) aanbrenge	Ja	Nee	De milieuboodschap moet conform de bepalingen van de NBN EN ISO 14021 zijn
2 "With low environmental impact" aanbrenge	Nee	-	De boodschap is te vaag en daardoor niet in overeenstemming met NBN EN ISO 14021
3 "carbon footprint = ..." aanbrenge	Ja	Ja	
4 Een "EU Ecolabel" aanbrenge	Ja	Nee	Buiten scope

5	Een "EU energylabel" aanbrengen	Ja	Nee	Uitzondering voorzien in het KB
6	Een label zoals Blue Angel, Nature plus, ... aanbrengen	Ja	Nee	Tenzij het label een LCA indicator bevat, dan is het wel verplicht om een LCA te registreren
7	FSC / PEFC label op het product aanbrengen	Ja	Nee	Buiten scope
8	Een EPD van een Duitse programma operator verspreiden	Ja	Nee	Mag, zolang conform het KB (conformiteit met EN 15804, ...)
9	Een EPD die niet conform het KB is publiceren op de bedrijfswebsite. Op het product staat geen milieuboodschap en de link van de bedrijfswebsite zonder milieu connotatie.	Ja	-	
10	Een EPD die niet conform EN 15804 is op de bedrijfswebsite publiceren. Op het product staat er bv: "milieu informatie kan u vinden op www.bedrijfssite.com "	Nee	-	De EPD moet conform de bepalingen van het KB zijn, dus EN 15804
11	Een email versturen naar een architect met een EPD niet conform EN 15804	Ja	Nee	
12	Slechts 4 van de 6 indicatoren van EN 15804 vermelden op het product	Nee	-	Nee. Deze milieuboodschap wordt verondersteld een EPD te zijn, en moet dus conform de EN 15804 zijn. Deze EN heeft een vastgelegde lijst van indicatoren. Al deze indicatoren moeten bijgevolg gecommuniceerd worden.
13	Een publiciteitspaneel in de DHZ winkel	Ja	-	Publiciteit en reclame vallen buiten de scope van het KB

Kan ik de normen gratis verkrijgen?

Nee. Zowel de NBN EN ISO 14021 als de EN 15804 zijn Europese normen en zijn beschermd door het copyright. U kan ze gratis en op uw gemak raadplegen bij het NBN, waar u ze ook kan aanschaffen. www.nbn.be

Moet ik als fabrikant verplicht een EPD programma operator contacteren?

Nee. U dient een LCA op te stellen en deze te laten verifiëren. Voor het opstellen van de LCA neemt u contact op met een expert. De verificatie dient te gebeuren door een onafhankelijke, bij de FOD aangemelde, verifiërende persoon. De FOD zal een lijst van verifiërende personen ter beschikking stellen.

In afwachting van deze lijst kunnen wel EPD's worden geregistreerd die door erkende programma-operatoren opgesteld en geverifieerd zijn, op voorwaarde dat deze conform EN 15804 zijn.

Wie kan verifiëren?

De voorwaarden voor de verifiërende personen staan opgelijst in het KB.

De procedure voor aanmelding zal tijdens het 2e semester van 2014 worden uitgewerkt.

Hoe zal de verificatie verlopen?

De procedure hiervoor zal ook tijdens het 2e semester van 2014 worden uitgewerkt.

Voor het gedeelte cradle-to-gate zullen we met wederzijdse erkenning werken.

Voor het gedeelte gate-to-grave zullen we onderzoeken hoe we kunnen garanderen dat de scenario's in overeenstemming zijn met de Belgische situatie.

Deze FAQ is enkel een richtlijn; enkel de bevoegde gerechtshoven kunnen de Belgische wetgeving interpreteren in geval van conflict.